

PRIJS VOOR BROEDER VIRGILIUS LEFEBER

A.J. LEVER, Prinsenlaan 2, 6721 EC Bennekom

Op zaterdag 24 november j.l. werd in de 'Reehorst' te Ede de Uyttenboogaart-Eliassen Prijs uitgereikt aan Broeder Virgilius Lefebber te Maastricht. Deze –in principe vierjaarlijkse– prijs wordt toegekend aan personen die zich uitzonderlijk verdienstelijk gemaakt hebben op het gebied van de entomologische wetenschap in Nederland.

In zijn openingswoord ging Voorzitter drs. J. Krikken van de Uyttenboogaart-Eliassen Stichting in op de herkomst van het fonds. Het fonds werd gesticht door het echtpaar Uyttenboogaart-Eliassen. Hij was –naast functies in het bedrijfsleven en bij de overheid– een verwoed amateur-entomoloog. Na de Tweede Wereldoorlog besloten zij een fonds te stichten ter bevordering van het entomologisch onderzoek in Nederland. Dit heeft de entomologie in Nederland geen windeieren gelegd. Vanuit verenigingen die zich met andere diergroepen bezighouden, wordt hier dan ook wel eens met een scheef oogje naar gekeken.

Het Bestuur van de Uyttenboogaart-Eliassen Stichting wordt gevormd door het Bestuur van de Nederlandse Entomologische Vereniging, aangevuld met drie vertegenwoordigers van de bank die het fonds beheert.

De heer Krikken noemde 'prikkebeen honoris causa' Broeder Virgilius een uitstekend verenigingsmens en het toekennen van de prijs aan hem noemde hij zeer in het verlengde van de bedoelingen van de stichters van het fonds.

Hierna kreeg dr. ing. C. van Achterberg van het Nationaal Natuurhistorisch Museum het woord. De heer van Achterberg begon met een korte levens-beschrijving van Broeder Virgilius. Deze is geboren in Amsterdam, volgde de Mulo in Zevenaar, ging vervolgens naar de Kweekschool in Maastricht en trad in bij de Broeders van Maastricht.

In de 40-er jaren was hij onderwijzer in Helmond; in 1948 werd hij hoofd der

school. Vervolgens kwam hij via Den Haag en Amsterdam weer in Maastricht terecht.

Reeds in Helmond was hij bezig met verschillende typen wespen en werd hij lid van de Nederlandse Entomologische Vereniging.

Vanaf 1966 leidden zijn onderzoekingen tot wetenschappelijke publikaties. De heer van Achterberg memoreerde dat Broeder Virgilius nog steeds veel verzamelt (ca. 3000 exemplaren per jaar) en vooral ook veel kweekt (de Broeders hebben grote zolders!) Het innerlijk leven van paaltjes kent voor hem dan ook geen geheimen.

Zijn wetenschappelijke activiteiten zijn gewaardeerd in honoraire medewerkschappen bij het Nationaal Natuurhistorisch Museum en bij het Natuurhistorisch Museum Maastricht en nu dus ook door de toekenning van de Uyttenboogaart-Eliassen Prijs.

De heer F. Moes –secretaris-penningmeester van de Uyttenboogaart-Eliassen Stichting memoreerde hierna dat de aanvragen die Broeder Virgilius bij de Stichting indiende altijd het toonbeeld van bescheidenheid waren. Hij vermeldde ook dat ze drie jaar geleden in het Bestuur het langst over Broeder Virgilius hadden zitten praten. Het geval was namelijk dat de bromfiets van de Broeder in elkaar gezakt was en voor z'n onderzoek had hij beslist een nieuwe nodig. Bij hoge uitzondering is het Bestuur hier uitgekomen. Vervolgens heeft het Bestuur drie achtereenvolgende jaren over banden moeten praten.

Volgens de heer Moes had Broeder Virgilius beter meteen een cross-country motorfiets kunnen bestellen.

De heer Moes sloot z'n betoog af met het overhandigen van 'de' enveloppe-met-inhoud en een foto van de heer Uyttenboogaart.

Tot slot nam Broeder Virgilius zelf het woord. Hij bedankte de voorgaande sprekers voor hun waarderende woorden. Ook sprak hij zijn dank uit aan de Uyttenboogaart-Eliassen Stichting die hem met deze Prijs –als was het een vervroegde Sinterklaas-surprise– 'opzadelde'. Voor de besteding van het bedrag was binnen de kring van de Broeders van Maastricht inmiddels een bevredigende oplossing gevonden.

Voorts dankte hij z'n familie voor hun ondersteuning en vooral voor de verleende gastvrijheid wanneer hij bezoeken aan musea of collecties wilde afleggen.

De Broeders van Maastricht dankte hij voor hun medewerking en hun steun. Hij meende dat nu bewezen was dat dit werk ook voor anderen iets betekende.

De Uyttenboogaart-Eliassen Stichting schreef hij sinds 1983 maar liefst 13 brieven en hij ontving 22 antwoorden. 'En nu komt de heer Moes mij bedanken voor de last die ik hem heb bezorgd!' De aanvragen voor banden voor z'n bromfiets verklaarde hij met de terreintypen (m.n. de ENCI-groeve) waar hij z'n werkzaamheden verricht. Tot slot memoreerde Broeder Virgilius dat hij niet de enige Broeder van Maastricht is die zich op dit gebied onderscheiden heeft. Ook vertelde hij dat zijn mede-broeders alleen de zonzijde van zijn bedrijf zien: 'als het mooi weer is, gaat ie de hort op.'

Ongeveer 9 jaar geleden nam een van zijn medebroeders hem onder de loupe en legde zijn waarnemingen vast in het verhaal 'Het "overlijden" van een entomoloog'. Met dit verhaal (dat in een kader hierbij geplaatst is) sloot Broeder Virgilius zijn betoog af.

De bijeenkomst zelf werd afgesloten met een geanimeerde receptie, waarop velen de Prijs-winnaar geluk wensten.

HET "OVERLIJDEN" VAN EEN ENTOMOLOOG

Heden is, na een welbesteed en jachtend leven vol afwisseling, naar de eeuwige jachtvelden vertrokken: onze actieve medewerker en onderzoeker, de eerv. Br. Virgilius Lefeber. Hij blijft in onze gedachten voortleven. Al zouden we het willen, we kunnen hem niet vergeten. Hij blijft in onze herinnering voortleven als iemand, die, als het om wespen of bijen ging, geen pardon kende, en elk exemplaar dat toevallig of niet toevallig in zijn buurt kwam, onbarmhartig opprikte en opsloeg in een van zijn talloze insekten-lijkkisten. Ontelbare invertebraten heeft hij op die manier gekist. Nu was hij zelf aan de beurt... We zijn blij... zijn collectie te hebben mogen ontvangen, maar we vragen ons af... waar blijven we er mee?

w.g. Directeur, conservator, honoraire en niet-honoraire medewerkers van het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie te Leiden.

Zo stond in de Telegraaf en de Volkskrant het pagina-grote overlijdensbericht van één van onze dierbare medebroeders, die op een wel zeer noodlottige wijze aan zijn einde kwam. De ramp voltrok zich aldus: Hij ging weer eens op jacht. Menselijkerwijs gedacht en gesproken kon hem niets overkomen. Hij had alles bij zich wat een vruchtbare jacht kon garanderen. Zijn brommer, waar de Uyttenboogaart-Eliasen Stichting toen nog niets mee te maken had, was voor de zoveelste keer grondig nagekeken. In zijn overgrote fietstassen, die hij met zijn Sinterklaas-cadeau-bonnen had kunnen aanschaffen, zaten alle benodigdheden, althans, dat dacht hij op het moment van vertrek.

Vol enthousiasme en in de stiekeme

hoop weer een nieuwe soort aan zijn collectie, en misschien zelfs aan de wetenschap te kunnen toevoegen, zou het richting Belgische Kempen gaan.

Aan de hoofd-ingang, of liever gezegd hoofduitgang verwittigde hij de receptioniste (alsof hij toch een voor gevoel had van het op handen zijnde) er van, dat hij er tussenuit kneep. Trots op zijn nieuwe helm startte hij de zwaar-beladen brommer en zwierde de straat op... richting Zutendaal.

Zonder ongelukken op de hei aangekomen werd de eerste slok uit zijn reuze veldfles geslurpt. Hoeveel zeldzaamheden zou deze dag gaan opleveren? Mocht hij toch weer eens een grote zeldzaamheid tegenkomen, bijv. een exemplaar met meer of minder dan de vereiste zes poten, of een geval met afwijkende kop, of thorax, of achterlijf; een wijfje zonder angel, of een mannetje met zo'n wapen...

Toen werd de weitas uit de fietstas gesjord... beng... een vangbuis aan diggelen op de enige steen die in de wijde omtrek te bespeuren viel. Geen nood... er moesten nog meer van die buizen aanwezig zijn... maar waar?... en waar is het vangnet gebleven... Verroest nog aan toe... dat ligt allemaal nog thuis...

Weg jacht... een verloren dag. Nou, dan proberen we er maar het beste van te maken, dat er van te maken is. Ik heb ook nog een puzzel-boekje in de weitas... en daar is een leuk zit-hellinkje... ja en daar ging het de fout in. Dat werd het zwakke moment in zijn leven, want wie valt er nu in slaap, als ie omringd is door een massa vijanden, die gonzen om wraak te nemen voor de moord op al die duizenden soortgenoten.

Daar ligt die snoodaard die ons geen minuut rust gunde. Er wordt een algemene mobilisatie afgekondigd. De

vrouwtjes waarschuwen elkaar. Van alle kanten komen ze opzetten: de graafwespen, de metselwespen, de gal- en sluipwespen, de zand- en metselbijen, de behangers- en de oerbijen; en niet te vergeten de spinners... en zij storten zich op degene die hen zo vaak nageslopen is, die hun mannetjes gedood heeft en die daardoor hun leven heeft vergald. Ze zijn nu niet bang meer en ontsteken en steken in blinde woede. Ze vinden het jammer dat ze maar één angel kunnen gebruiken. De mannetjes vormen een 1000-koppig publiek en leveren een zoemend applaus. Zelfs de kevers komen in actie, ofschoon hij die bijna altijd heeft gespaard. Maar ook zij vinden dat de bedreiging van dit schepsel nu maar eens afgelopen moet zijn. Een heel leger van paardemestkevers, vliegende herten, heilige pillendraaiers en snuitkevers komen hem een loer draaien. En een andere groep, de doodgravers, wachten al met ongeduld om hun lugubere werk te beginnen, al kijken ze al met argusogen naar het stijgende aantal aaskevers, dat hen wel eens te vlug af zou kunnen zijn...

Alleen de lieveheersbeestjes, waarvoor hij van jongsafaan een heilige eerbied heeft gehad, proberen de nog steeds aanvallende horde kevers en wespen en bijen tot andere gedachten te brengen. Tevergeefs. De troep is niet meer te ontlopen. Als hij er tien verjaagt, komen twintig andere, nog bozer dan de eerste, op hem af. Hij kookt... van de koorts... hij kan niet meer... hij geeft zich aan het noodlot over. Vaag ziet hij nog een laatste vliesvleugelige op zich af komen om hem de genadesteek te geven.

Onze entomoloog is niet meer. Een "groot" "dierenvriend" is van ons heengegaan.

Er is feest op de hei!!!

EEN KLEINE MOEITE

Een nieuw verenigingsjaar begint altijd met de "plichten". De "rechten" volgen dan vanzelf. Tot de weinige plichten binnen het Genootschap behoort het tijdig voldoen van de jaarlijkse contributie. U ontvangt binnenkort de gebruikelijke accept-giro. Kijkt u goed in de toelichting om te zien hoeveel contributie u moet betalen? U vindt de tarieven ook op de binnenzijde van het Maandblad.

Leden uit België kunnen hun contributie ook voldoen op de Belgische rekening van het Genootschap.

Indien u de contributie tijdig voldoet, bent u weer verzekerd van maandelijksse toezending van het Maandblad en tijdige aankondiging van de vele activiteiten van de kringen en studiegroepen. Ongeveer twee maanden na het verzenden van de accept-girokaarten

wordt begonnen met het verzenden van aanmaningen. Dat kost de administratie veel tijd en degenen die nog niet betaald hebben een boete wegens te late betaling. Bespaart u de administratie en uzelf die moeite en kosten en voldoet u uw contributie zo snel mogelijk? Het is maar een kleine moeite.

C. ADAMS - KAASTRA, penningmeester